

معرفی کتاب

تهیه کننده: سردبیر

چگونه تحقیق کنیم؟

راهنمای جامع تحقیق، نگارش و دفاع از پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری

تألیف دکتر سیدعباس کاظمی

انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)، چاپ اول: ۱۳۷۹

یکی از مشکلات اساسی و در عین حال ناشناخته برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری، طی مراحل پایان نامه از انتخاب موضوع تا دفاع است. این روند، بخش قابل توجهی از وقت، هزینه و انرژی دانشجویان را صرف خود می کند و در پاره ای از موارد، خستگی و سرخوردگی ناشی از برخوردهای غیرعلمی و غیرمنطقی با مسأله بر فرایند مرحله پژوهشی تحصیل و حاصل آن یعنی پایان نامه، اثر نامطلوب بر جای می گذارد.

کاغذبازی و ایجاد فضای پیچ در پیچ و توخالی و غیرعلمی برای طی این سیر مراحل در برخی از دانشگاه ها به نام مقررات تصویب طرح و تأیید آن در شوراهای مختلف مربوط

و نامربوط و دخالت دادن عناصر گوناگون که به نوعی تراشیدن کار برای برخی از آنان تلقی می‌شود بر اشکالات یادشده می‌افزاید و گره‌کوری ایجاد می‌کند که این مرحله مفید از تحصیل و دانش‌پژوهی را بویژه برای دانشجویان جوان، دوره‌ای تلخ و همراه با خاطره‌های اندوهناک، فریاد آنان می‌آورد و پیوسته آنان را با دغدغه‌های فکری گوناگون روبه‌رو می‌سازد.

اگر دوره پژوهشی یا تدوین پایان‌نامه، مسیر منطقی خود را بگذرانند و بواقع استادان محترم راهنما و مشاور در همه موارد، دانشجویان را مددکار و یاور باشند و هر کدام دقیقاً مطابق عنوان رسمی خود در جایگاه واقعی راهنمایی و مشورت قرار گیرند، بدون تردید دانشجویان از این مقطع پربار و بسیار مفید با توشه‌ای گرانبارتر و در عین حال خاطره‌ای لذتبخش عبور می‌کنند.

متأسفانه تاکنون در زمینه حل مشکلات مختلف این مرحله، کتابی جامع و ناظر به واقعیت‌های دانشگاه‌های داخلی کشورمان در دست نبود. اکنون با سرافرازی می‌توان ادعا کرد که راهنمای جامع تحقیق، نگارش و دفاع از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری، تدوین شد و چشم علاقه‌مندان و مشتاقان را روشن کرد. در مقدمه این کتاب می‌خوانیم:

یکی از چالش‌های دانشجویان در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و بویژه در دوره دکتری، تدوین پایان‌نامه است. نیاز دانشجویان، استادان راهنما و محققان برای درک مؤثر دوره‌های دکتری و ارائه تحقیقی که ماندگار شود، موجب نگارش این کتاب شد.

در این کتاب ضمن بررسی و تجزیه و تحلیل دوره‌های دکتری، مشکلات رفتاری، محتوایی، ساختاری و فرایندی پیش‌روی دانشجویان، استادان و محققان مطرح شده است و آسیب‌ها و تهدیداتی که دانشجویان برای ارائه پایان‌نامه دکتری با آن روبه‌رو هستند بیان شده است. چگونگی ایجاد احساس و روح تحقیق، موفقیت در پژوهش، غلبه بر ترس و نگرانیها در راستای تربیت محقق مستقل در کتاب مورد توجه قرار گرفته

آنچه به جامعیت این اثر مطلوب کمک می‌کند این است که کتاب نه تنها ناظر به مشکلات و نیازمندیهای دانشجویان عزیز است بلکه در بسیاری از موارد به کار استادان راهنما و مشاور نیز می‌آید و برخی از معضلات آنان را هم برطرف می‌سازد. بر همین اساس در مقدمه کتاب چنین آمده است:

این کتاب برای مطالعه دانشجویان و استادان و با اهداف زیر تدوین شده است:

۱- کمک به دانشجو برای مدیریت پایان‌نامه با یادگیری استراتژیها، مهارتهای مورد نیاز و شناخت کافی از محتوا، ساختار و فرایند پایان‌نامه برای دریافت درجه دکتری

۲- کمک به استادان در هدایت و راهنمایی دانشجویان دکتری

۳- مشخص کردن وظایف دانشگاه برای فراهم کردن تسهیلات مورد نیاز استادان و دانشجویان در راستای ارائه موفقیت آمیز پایان‌نامه (ص دوم مقدمه)

آنچه در طرحی جامع باید در نظر گرفته شود، افزون بر مشکلات و دغدغه‌های نظری و عملی دانشجویان و نیز راهکارهای مناسب برای استادان محترم، برنامه‌ریزی مؤثر و مفید دانشگاه‌ها و فراهم کردن تسهیلات مناسب و مربوط از سوی مجامع علمی و دانشگاهی است که خوشبختانه در این اثر به این رکن اساسی نیز توجهی بایسته شده است.

کتاب در ۱۶ فصل به شرح ذیل همراه چهار پیوست ارائه شده و سرانجام از منابع و کتابشناسی و فهرست اعلام در فرجام آن برخوردار است:

فصل ۱- چگونه دانشجوی دکتری شویم؟

فصل ۲- تشریح ماهیت دوره‌های دکتری

فصل ۳- موانع تکمیل پایان‌نامه

فصل ۴- چگونه تحقیق کنیم؟

فصل ۵- شکل و فرم پایان‌نامه دکتری

فصل ۶- چگونه با استاد راهنما کار کنیم؟

فصل ۷- نقشهای استاد راهنما و انتظارات دانشجویان

فصل ۸- مسئولیتهای دانشگاه

فصل ۹- آشنایی با فرایند پایان نامه و شروع تحقیق

فصل ۱۰- مطالعه برای تحقیق و مدیریت پایان نامه

فصل ۱۱- فصل مقدمه و بررسی ادبیات

فصل ۱۲- فصل روش تحقیق: تشریح طرح تحقیق

فصل ۱۳- جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها

فصل ۱۴- ارائه نتایج مطالعه تجربی

فصل ۱۵- بحث

فصل ۱۶- نگارش پایان نامه و انجام مراحل پایانی

کتاب در ۳۳۸ صفحه و با قیمت یک هزار و چهارصد تومان به بازار عرضه شده است.

نظر به اهمیت موضوع و لزوم ارائه پژوهشهای بسیار عمیق و فراگیر بویژه در حوزه علوم

انسانی و ضرورت بهره‌برداری از برخورد آرا و افکار و اندیشه‌های سازنده به منظور

تدوین مباحث جامع در این زمینه، فصلنامه مصباح از نقدهای اساسی در این موضوع و درباره این

کتاب استقبال می‌کند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی